

UCHWAŁA NR LIII.448.2023

RADY GMINY PRZYTYK

z dnia 29 grudnia 2023 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz.40 ze zm.), art. 4¹ ust.1, 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 roku, poz.2151) i art. 10 ust. 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2023 poz. 1939),

Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XIX.275.2022 Rady Gminy Przytyk z dnia 23 lutego 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych na lata 2022-2023.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przytyk.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY PRZYTYK
Krystof Wlazlo

UZASADNIENIE

uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2027.

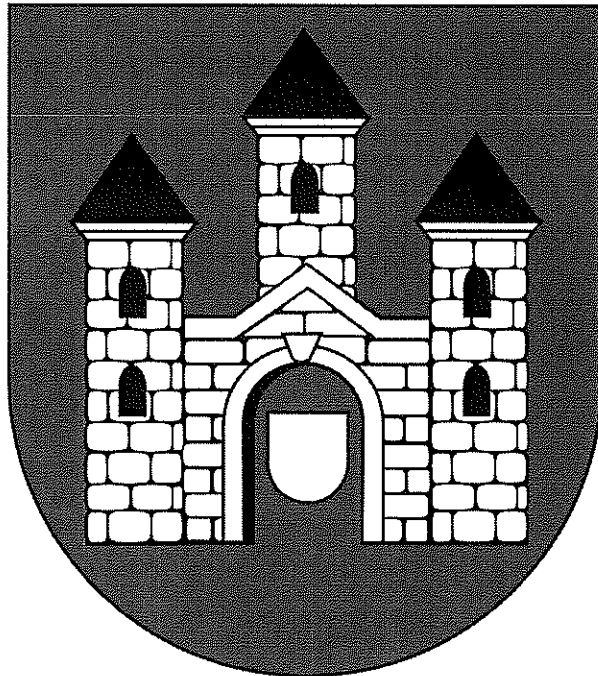
Zgodnie z art. 4¹ ust.1, 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2023 poz. 2151) do kompetencji rady gminy należy uchwalanie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Dodatkowo zgodnie z art. 4¹ ust. 2a w/w ustawy gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Zgodnie z art. 10 ust 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 1939) realizacja zadań ustawowych dotyczących przeciwdziałania narkomanii jest prowadzona w ramach programu, o którym mowa w art. 4¹ ust.1,2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Projekt „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027” jest propozycją zadań do realizacji w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie Gminy Przytyk oraz podziału środków planowanych na finansowanie tych zadań. Na sfinansowanie w/w programu przeznaczone zostaną środki, które stanowią dochody gminy z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Środki te nie mogą być przeznaczane na zadania, które ustawowo przypisane są innym podmiotom.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY PRZYTYP
Krzysztof Wlazło

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027**

WPROWADZENIE

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Powodują stały wzrost problemów społecznych, stwarzają zagrożenia i obniżają ogólny poziom zdrowia społeczeństwa. Powiązane problemy przemocy domowej, ubóstwa i wykluczenia społecznego nie ograniczają się jedynie do samego faktu uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem. To problem, który zaburza całość funkcjonowania danej rodziny. Organizując pomoc należy mieć na uwadze zarówno osoby uzależnione jak i członków rodziny, którzy zmagają się uzależnieniem bliskiej osoby. Wszelkie działania profilaktyczne powinny być kierowane do dzieci i młodzieży, którzy w okresie dorastania mogą być szczególnie podatni na negatywne wpływy otoczenia. Należy również zauważyć, że deficyty jednej grupy społecznej, zakłócają funkcjonowanie całej społeczności lokalnej. Konieczne jest zatem traktowanie problemu alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych w kontekście szeroko pojętej polityki społecznej. Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom należy do istotnych działań podejmowanych przez gminy. Aby w pełni zadbać o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży poszukuje się nowych rozwiązań z dziedziny profilaktyki uzależnień. Szczególną uwagę zwraca się na osoby podatne na wpływy grupy rówieśniczej, osoby wykluczone społecznie czy nawet mające problemy z nauką szkolną. Wszelkie stresujące sytuacje sprzyjają bowiem uzależnieniu. Aby zapobiec uzależnieniom behawioralnym, rosnącemu zainteresowaniu alkoholem, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi (środki działające na ośrodkowy układ nerwowy powodujące zmiany nastroju, postrzegania świata), należy proponować wiele atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego. Położyć większy nacisk na rozwój pasji i zainteresowań, należy zadbać o odporność psychiczną młodego człowieka, pomagając mu zrozumieć siebie i otaczający świat. Podejmowanie różnorodnych działań sprzyja poprawie jakości życia, zarówno pojedynczych jednostek, jak i całej społeczności lokalnej.

Realizacja zadań własnych gminy wynika bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Wykonywany jest poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej poprzez:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 określa cele i zadania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz występowania uzależnień behawioralnych. Jest zgodny z treścią w/w ustaw oraz z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Jest częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przytyk na lata 2021-2030. Program został opracowany z wykorzystaniem wyników "Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Przytyk", zrealizowanej przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych, Plac Defilad 1, 00-901 Warszawa w 2023 roku. Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji, w oparciu o posiadane zasoby. Gminny Program obejmuje działania profilaktyczne oraz pomocowe skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy. Wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a wszelkie podejmowane działania powinny mieć charakter długofalowy. Gminny Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej.

Gminę Przytyk w roku 2023 zamieszkuje 7.245 osób (stan na 30.11.2023 roku), w tym 3.636 kobiet i 3.609 mężczyzn. Na terenie Gminy Przytyk nauka na poziomie podstawowym odbywa się w 3 szkołach, do których w roku szkolnym 2023/2024 uczęszcza łącznie 637 uczniów. Do Publicznego Przedszkola w Przytyku uczęszcza 199 dzieci.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przytyku podejmuje działania i czynności zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wobec osób uzależnionych od alkoholu w celu poddania się leczeniu odwykowemu. Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny kieruje się na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu

lecniczego. Wskaźnikiem problemów uzależnień występujących w gminie Przytyk jest liczba wniosków składanych do GKRPA o podjęcie czynności wobec osób uzależnionych.

Tabela 1. Liczba wniosków kierowanych do GKRPA Przytyk w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	30.11.2023
Liczba przyjętych wniosków	4	11	6	12
Liczba wystawianych wezwań na posiedzenie komisji	23	52	19	49
Liczba spraw skierowanych na badanie biegłego Sądowego	2	4	4	11
Liczba spraw skierowanych do Sądu	2	5	1	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA Przytyk

Liczba osób z problemem uzależnienia, zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przytyku, w celu przeprowadzenia rozmowy motywacyjnej w latach 2021 oraz 2023 roku zdecydowanie wzrosła w porównaniu do lat poprzednich. Liczba spraw skierowanych na badanie przez biegłego Sądowego jak i wobec osób, których wszczęto procedurę skierowania do Sądu w celu leczenia odwykowego uległa również wzrostowi.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Na terenie gminy Przytyk zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, oprócz zadań pomocy społecznej, realizuje także zadania z zakresu: świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych i postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, pomocy materialnej dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne), Karty Dużej Rodziny, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne zadania zlecane Gminie. Pomocy społecznej udziela się rodzinom o niskim dochodzie oraz w przypadku występowania okoliczności, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	30.11.2023
Ogółem liczba rodzin, którym udzielono pomocy	210	160	137	150
w tym: rodziny z problemem:				
-alkoholowym	5	5	2	4
- narkomanią	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Przytyk

Analiza tabeli wskazuje, iż w latach 2020 – 2021 liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku, w których występował problem alkoholowy kształtowała się na tym samym poziomie. W roku 2023 nastąpił wzrost korzystających w stosunku do roku 2022. Nie zgłaszano problemu narkomanii w badanych okresach. Należy zaznaczyć, że dane te mogą być zaniżone, gdyż nie wszystkie rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej przyznają się do problemu nadużywania alkoholu i wiążącej się z tym przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przytyku to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy domowej osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2022 roku w 16 rodzinach uruchomiono procedurę "Niebieska Karta", w związku z faktem przemocy domowej. Odbłyło się 64 spotkania grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno – pomocowych).

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych zatrudnieni są psycholog i terapeuta do spraw uzależnień. Problemy z jakimi zgłaszają się osoby po pomoc specjalistów obejmują zwykle różne zaburzenia. Nie tylko uzależnienia czy nadużywania, ale również współistniejących zaburzeń psychicznych i zachowania: depresyjnych, lękowych, osobowościowych czy też inne.

Tabela 3. Porady udzielone przez specjalistów w latach 2020-2023

	2020		2021		2022		30.11.2023	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
Psycholog	3	3	7	22	12	31	7	21
Terapeuta	9	95	4	56	6	63	6	50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GKRPA Przytyk.

Liczba osób zgłaszających się o poradę do specjalistów 2023 roku ma tendencję malejącą w stosunku do roku poprzedniego. Pomimo to obserwuje się wzrost świadomości wśród osób korzystających ze wsparcia, którzy coraz bardziej otwarcie mówią o swoich problemach i są gotowi do podejmowania działań prowadzących do poprawy ich sytuacji życiowej. W roku 2020 ze względu na panującą pandemię porady specjalistów były ograniczone.

Dostępność alkoholu na terenie Gminy Przytyk określa Uchwała NR XLIII.327.2018 Rady Gminy Przytyk z dnia 8 sierpnia 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Przytyk.

1. Zgodnie z w/w uchwałą liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Przytyk wynosi :
 - zawierających do 4,5 % alkoholu (A) - 40 punktów,
 - zawierających pow. 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa (B) - 40 punktów, ,
 - zawierających powyżej 18% (C) - 30 punktów.
2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % alkoholu (A), pow. 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa (B) oraz powyżej 18% (C) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie gminy Przytyk wynosi 30 punktów sprzedaży w tym:
 - A - 10
 - B - 10
 - C - 10

Tabela 4. Informacja dotycząca liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Przytyk w latach 2020-2023

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2020	2021	2022	30.11.2023
- do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	23	23	20	19
- do spożycia w miejscu sprzedaży (Gastronomia)	3	2	2	2
Razem	26	25	22	21
Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży	282	292	321	345
Liczba mieszkańców	7336	7295	7069	7245

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przytyku

Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przy zmniejszeniu liczby wydanych zezwoleń wykazuje wzrost w stosunku do poprzednich lat. Do dnia 30.11.2023 roku wzrosła liczebność mieszkańców gminy (7.245 osób), zmniejszyła się liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do roku poprzedniego.

I. DIANOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE PRZYTYP.

Dla potrzeb opracowania Programu w Gminie Przytyk w miesiącach październik i listopad 2023 roku przeprowadzono "Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Przytyk". Badanie przeprowadzono wśród dzieci i młodzieży metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW

(wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Dorośli mieszkańcy przebadani metodą **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania poprzez bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu.

Podsumowanie Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Przytyk .

Głównym celem diagnozy było zbadanie zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, zagadnienia związane z przemocą domową i w środowisku szkolnym oraz odnoszące się do uzależnień behawioralnych. Badanych poproszono o ustosunkowanie się do problemów osób starszych i niepełnosprawnych.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Przytyk wśród trzech grup:

- a) dorośli mieszkańcy gminy (101 osób);
- b) dzieci i młodzież szkół podstawowych (221 uczniów);
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu (20 punktów sprzedaży).

Dorośli mieszkańcy Gminy.

W opinii badanych mieszkańców Gminy Przytyk najistotniejszymi problemami społecznymi są: zanieczyszczenie powietrza – smog (68%), zanieczyszczenie krajobrazu (66%), uzależnienia oraz bieda i ubóstwo kształtują się na poziomie (57%), bezdomność (54%), bezrobocie (51%), niepełnosprawność (41%), przestępczość i przemoc domową wskazało (40%), izolacja osób starszych (36%), bezradność w sprawach opiekuńczo/wychowawczych (34%). Z uwagi na to warto wspierać różnego rodzaju akcje promujące rozpowszechnianie wiedzy w poruszanych przez mieszkańców tematach i poszukujące rozwiązania zauważonych problemów. Jednymi z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób są plakaty oraz ulotki edukacyjne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość badanych mieszkańców spożywa alkohol regularnie oraz przyjmowane są jego spore ilości. 54% badanych zadeklarowało, że spożywają alkohol kilka razy w miesiącu, a 40% - kilka razy w roku. 40% respondentów spożywa jednorazowo od 3-4 porcji alkoholu, 46% 5-6 porcji (standardowa porcja alkoholu tzn. 10g czystego 100% alkoholu). Wiedza na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców Gminy na wysokim poziomie. 100% respondentów jest świadoma, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu, że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne, a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Pomimo wiedzy ankietowanych dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, wydaje się konieczne przeprowadzenie kampanii, rozpowszechnianie ulotek, broszur, informacji w lokalnych mediach celem zwrócenia uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu, jego wpływ na organizm człowieka jak i konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożywaniem. Pomocne by było wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Wyniki dotyczące występowania przemocy domowej wskazują, że 100% respondentów nie ma w swoim otoczeniu osób, które doświadczałyby przemocy domowej. 99% badanych uważa, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy domowej. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej, jest przeprowadzenie na terenie gminy kampanii informujących czym jest przemoc domowa oraz wskazanie lokalnych i ogólnopolskich instytucji świadczących pomoc.

Zdaniem 10% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Przytyk uzależnienie od hazardu jest powszechnym zjawiskiem w ich środowisku. 34% badanych mieszkańców Gminy Przytyk ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne zjawisko w ich środowisku. 100% z ankietowanych mieszkańców twierdzi, że nie znają w swoim otoczeniu osób przyjmujących narkotyki czy dopalacze. Należałoby, mimo wszystko, zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, narkotyków, dopalaczy, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Jako największe problemy osób starszych badani mieszkańcy Gminy Przytyk uznają: mała liczba placówek wspierających osoby starsze (47%), ubóstwo (42%), samotność i izolacja społeczna (39%), brak wsparcia ze strony rodziny (37%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (36%), choroby (14%), problem zdrowia psychicznego (13%), nieporadność życiowa (12%) oraz niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (9%). Seniorzy mogą bezpłatnie uczestniczyć w zajęciach klubu seniora działającym przy Centrum Kultury i Biblioteki w Przytyku. Wydaje się wskazane upowszechnienie informacji o działalności klubu poprzez ulotki, tablice informacyjne.

Według mieszkańców Gminy osoby niepełnosprawne najczęściej spotykają się z następującymi trudnościami: utrudniony dostęp do opieki medycznej (41%), izolacja społeczna (40%), brak możliwości kształcenia (39%), brak akceptacji w środowisku społecznym (32%), bariery architektoniczne (22%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (14%) oraz brak dostosowanych ofert pracy (3%).

Sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol 60% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, 40% badanych robi to często. 100% badanych sprzedawców deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Przytyk, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping (tajemniczy klient) i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkół podstawowych.

Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w grupie uczniów z terenu Gminy Przytyk. Najbardziej popularnymi zjawiskami w ich otoczeniu są: uzależnienie od smartfonu, siecioholizm oraz nadmierne spożywanie napojów

energetycznych. Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, Internetu i smartfonów przez uczniów. Na korzystaniu z komputera, poza nauką, uczniowie spędzają najczęściej do 2 – 3 godzin dziennie. Problemem wśród młodych mieszkańców Gminy są przypadki agresji i przemocy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Uczniowie przyznają, że padali ofiarą zarówno przemocy fizycznej - - 40 punktów, 30 % uczniów klas 4-6, a 25% uczniów klas 7-8 (byli bici, szarpani lub kopani). Przemocy psychicznej doznaje 28 % uczniów klas 4-6, a 37% uczniów klas 7-8 (było zastraszane lub przezywane). Placówki oświatowe powinny zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Przytyk jest zauważalnym problemem – 8% młodszych i 13% starszych z ankietowanych uczniów ma za sobą inicjację alkoholową. Warto zwrócić uwagę na okoliczności w jakich najczęściej dochodzi do inicjacji alkoholowej wśród uczniów - najczęściej jest to jednorazowe lub okazjonalne picie w towarzystwie rodziny lub podczas spotkań ze znajomymi. Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna choroba alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych. Prawidłowe postawy rodzicielskie, a w szczególności brak przyzwolenia na picie napojów alkoholowych, przynajmniej do czasu osiągnięcia pełnoletności są istotnym czynnikiem chroniącym dzieci i młodzież przed piciem napojów alkoholowych. Jednakże w przypadku uczniów z Gminy Przytyk można zauważyć zaburzenia działania tegoż czynnika. Dlatego bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom uświadamiające uczniom jaki wpływ na ich życie mają używki. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu, zajęcia po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron, portali, czy uczenia zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą proponować uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.

II. CELE I REALIZATORZY PROGRAMU.

CEL GŁÓWNY

Podniesienie świadomości mieszkańców, poprzez zwrócenie uwagi na występujące problemy używania środków psychoaktywnych, alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych, a także przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innych zagrożeń społecznych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie uzależnień.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, zjawisko narkomanii, zażywania środków psychoaktywnych, uzależnienia behawioralne, pomocy psychologicznej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.
- Propagowanie w środowisku abstynencji i trzeźwości oraz zdrowego stylu życia.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawnych dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia,
- terapii – obejmując osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem lub przemocą,
- rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Adresatami niniejszego Programu są mieszkańcy Gminy Przytyk. Polityka wobec problemów uzależnień dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskie grupy osób uzależnionych. Zgodnie z nowoczesnym podejściem do problematyki uzależnień szkody wyrządzone przez uzależnienia, dotyczą całej populacji, ponieważ każdy z nas jest na nie narażony. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny. Program ten ma na celu tworzenie spójnego systemu profilaktyki i działań naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień

behawioralnych i nowych substancji psychoaktywnych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Program nakłada obowiązek kształtowania polityki uzależnień. Cele będą realizowane poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych.

ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Lp.	Działania	Realizator	Wskaźniki	Termin
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz z problemem przemocy domowej.				
1.1	Zatrudnienie specjalistów: terapeuta uzależnień, psycholog dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz osób uwikłanych w przemoc domową.	GKRPA, GOPS,	- liczba zatrudnionych specjalistów, - liczba udzielonych porad,	2024-2027
1.2	Kierowanie osób na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań.	GKRPA	- liczba skierowanych osób, - liczba otrzymanych opinii	2024-2027
1.3	Kierowanie do Sądu wniosku o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz finansowanie kosztów postępowań sądowych.	GKRPA	- liczba skierowanych osób	2024-2027
1.4	Podejmowanie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu, narkomanii, uzależnień behawioralnych celem zmotywowania ich do podjęcia terapii lub dobrowolnego leczenia odwykowego.	GKRPA, GOPS, Policja, ZI	-liczba złożonych wniosków, - liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno - informacyjnych	2024-2027
1.5	Zakupy, finansowanie druku i dystrybucja ulotek i materiałów edukacyjno –informacyjnych .	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, NGO	- ilość przygotowanych lub zakupionych broszur, ulotek	2024-2027
1.6.	Organizowanie i/lub udział w konferencjach, warsztatach, szkoleniach, naradach dla rodziców, uczniów, nauczycieli i osób zaangażowanych w realizację problematyki uzależnień i przemocy oraz finansowanie kosztów delegacji.	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba odbytych szkoleń, - liczba przeszkolonych osób, - liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji	2024-2027
1.7.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień i przemocy.	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba opracowanych informacji	2024-2027
2.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.				
2.1	Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania	GKRPA,	- liczba obecności w posiedzeniach	2024-2027

	Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym	GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI Policja, NGO	ZI - liczba spotkań grupach diagnostyczno – pomocowych z udziałem członka GKRPA	
2.2	Uruchamianie procedury "Niebieskiej Karty" w przypadku wystąpienia przemocy domowej przez GKRPA	GKRPA	- liczba wszczętych procedur	2024-2027
2.3	Wspieranie rodzin w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej (w tym związanej z występowaniem przemocy w domowej) oraz realizowanie projektów edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba rodzin, w których prowadzono procedurę NK, - liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	2024-2027
2.4	Organizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów obejmujących zagadnienia w w/w zakresie, dotyczących specyfiki zjawiska przemocy domowej, konsekwencji doznawania i stosowania przemocy.	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów, - liczba przeszkolonych osób	2024-2027
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.				
3.1	Finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach.	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata,	-liczba rekomendowanych programów profilaktycznych,	2024-2027
3.2	Finansowanie zajęć, przedsięwzięć profilaktycznych, spektakli, warsztatów, prelekcji, promujących zdrowy styl życia przez Centrum Kultury i Biblioteka, kluby sportowe i inne podmioty w zakresie organizacji imprez sportowo – kulturalnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.	GKRPA, GOPS, Oświata, CKiB	- liczba odbytych spektakli, prelekcji, warsztatów, - liczba imprez sportowo-kulturalnych,	2024-2027
3.3	Edukacja społeczna poprzez udział w kampaniach ogólnopolskich i lokalnych na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy (domowej, szkolnej, rówieśniczej)	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba kampanii, - liczba placówek dla których przekazano materiały	2024-2027
3.4	Współorganizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych .	GKRPA, GOPS, Oświata	- liczba przeszkolonych nauczycieli, - liczba nowych programów rekomendowanych	2024-2027
3.5	Współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, na obozach, biwakach, wycieczkach, koloniach, półkoloniach, których program obejmuje zajęcia z elementami profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi z uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej.	GKRPA, GOPS, Oświata, ZI	- liczba uczestników wypoczynku, - liczba zorganizowanych wyjazdów	2024-2027

3.6	Organizowanie spotkań okolicznościowych dla osób i rodzin z dysfunkcjami.	GKRPA, GOPS	- liczba spotkań, - liczba osób uczestniczących	2024-2027
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym.				
4.1	Wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji abstynenckich	GKRPA, GOPS, SPZOZ, Oświata, ZI, Policja, NGO	- liczba i rodzaj działań	2024-2027
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.				
5.1	Kontrole przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	GKRPA, UG, Policja	- liczba przeprowadzonych kontroli	2024-2027
5.2	Opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	GKRPA	- liczba zaopiniowanych wniosków	2024-2027
5.3	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	GKRPA, UG	- liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba przeszkolonych osób	2024-2027
5.4	Przestrzeganie realizacji uchwał: Uchwały NR XLIII.327.2018 Rady Gminy Przytyk z dnia 8 sierpnia 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Przytyk i Uchwały Nr XLV.336.2018 z dnia 13 listopada 2018 roku sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaż i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Przytyk;	GKRPA, UG, Policja	- liczba podjętych interwencji w związku z naruszeniem przepisów, - liczba cofniętych zezwoleń	2024-2027

III. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA.

1. Finansowanie działań podejmowanych w związku z realizacją „Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2027” odbywać się w ramach środków własnych Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz niniejszego programu są ujęte w planie budżetu Gminy Przytyk. W przypadku pojawienia się nowych potrzeb, wydatki mogą być poddane modyfikacji.

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a. zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych,
- b. wynagrodzenie przysługuje każdemu z członków Komisji za udział w posiedzeniu komisji lub kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych potwierdzony podpisem na liście obecności,
- c. wysokość wynagrodzenia za udział w każdym posiedzeniu komisji lub w każdej kontroli punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych wynosi dla przewodniczącego 350 zł brutto, dla członka komisji 200 zł brutto.
- d. członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży na podstawie delegacji służbowej według zasad ustalonych dla pracowników Urzędu Gminy.

4. Niewykorzystane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostaną uwzględnione w planie wydatków na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na kolejny rok.

IV. KOORDYNACJA REALIZACJI PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

1. Zadania realizuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca w ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytyku.
2. Monitoring Programu prowadzony będzie na bieżąco, poprzez wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami, realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy.
3. Raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, zostanie przedłożony Radzie Gminy w terminie określonym przepisami prawa.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY W PRZYTyku
Krzysztof Wlazło